

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA

KLASA V

Ocena celująca:

- Uczeń spełnia wymagania edukacyjne przewidziane na poszczególne oceny.
- Posiada wiedzę wykraczającą poza program nauczania, wynikającą z jego indywidualnych zainteresowań i poszukiwań.
- Uczeń samodzielnie poszerza swoją wiedzę, chętnie podejmuje dodatkowe prace.
- Jest zawsze wzorowo przygotowany do lekcji.
- Uczeń aktywnie uczestniczy w lekcjach historii, samodzielnie rozwiązuje problemy omawiane podczas lekcji.
- Potrafi na forum klasy zaprezentować własne zdanie, popiera je logiczną argumentacją.
- Z powodzeniem uczestniczy w szkolnych i poza szkolnych konkursach historycznych.
- Potrafi posługiwać się bardzo dobrym językiem w mowie i piśmie

I semestr

„Polska pierwszych Piastów”

Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
Uczeń spełnia wymagania edukacyjne oceny dobrej oraz podane poniżej: - podaje imiona i nazwiska autorów	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne oceny dostatecznej oraz podane poniżej: - charakteryzuje wierzenia	Uczeń spełnia wymagania edukacyjne oceny dopuszczającej oraz podane poniżej: - wskazuje na mapie ściennej plemiona	Uczeń spełnia wymagania podane poniżej: - określa na podstawie daty wiek, podaje ramy czasowe wieków

<p>średniowiecznych kronik</p> <p>-porównuje przebieg współczesnych granic Polski z zasięgiem panowania Mieszka I</p> <p>-omawia plany Ottona III dotyczące utworzenia cesarstwa chrześcijańskiego</p> <p>-opowiada o przebiegu wojen prowadzonych przez Bolesława Chrobrego, wskazuje zdobyte ziemie</p> <p>-przedstawia informacje na temat zabytków sztuki romańskiej i gotyckiej znajdujące się w Krakowie</p> <p>- omawia znaczenie związku frazeologicznego benedyktyńska praca oraz tłumaczy, skąd wywodzi się to sformułowanie</p> <p>- wymienia elementy kultury rycerskiej i dworskiej</p>	<p>mieszkańców ziem polskich przed przyjęciem chrztu</p> <p>-opowiada o powstaniu państwa polskiego</p> <p>-określa jaką rolę pełnili duchowni w państwie Mieszka</p> <p>- tłumaczy dlaczego chrzest miał kluczowe znaczenie w historii państwa polskiego</p> <p>-określa skutki misji i męczeństwa św. Wojciecha</p> <p>-tłumaczy jakie znaczenie miał dla Polski zjazd w Gnieźnie</p> <p>-wskazuje na fotografiach przypory, portal, sklepienie, rozetę, portal</p> <p>-porównuje styl romański i gotycki</p> <p>-określ rolę klasztorów w średniowiecznym piśmiennictwie</p> <p>-tłumaczy na czym polegały turnieje</p>	<p>słowiańskie zamieszkujące ziemie polskie w X w.</p> <p>- wyjaśnia na czym polegał słowiański obrzęd postrzyżyn</p> <p>-opisuje wygląd słowiańskiego grodu na podstawie ilustracji w podręczniku</p> <p>-podaje kto zamieszkiwał średniowieczne Gniezno</p> <p>-określa okoliczności w jakich doszło do chrztu Polski</p> <p>-wyjaśnia pojęcia relikwie, koronacja</p> <p>- opowiada o misji św. Wojciecha</p> <p>-opisuje przebieg zjazdu w Gnieźnie, wymienia jego najważniejsze postanowienia</p> <p>-ocenia znaczenie koronacji Bolesława w historii naszego kraju</p> <p>-wskazuje na mapie Gniezno, Prusów,</p>	<p>-opowiada legendę o początkach państwa polskiego</p> <p>-odczytuje z mapy plemiona słowiańskie zamieszkujące ziemie polskie w X w.</p> <p>Opisuje polskie symbole narodowe</p> <p>-zaznacza na osi czasu datę chrztu Polski</p> <p>-przedstawia kim był Mieszko I i Dobrawa</p> <p>-zaznacza na osi datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego</p> <p>-przedstawia kim był Bolesław Chrobry, św. Wojciech, Otton III</p> <p>-wyjaśnia znaczenie terminów duchowieństwo, styl romański, styl gotycki, witraż, kopista, reguła zakonna</p> <p>-wymienia surowce budowlane których używano w</p>
--	--	---	--

<p>- opowiada o zadaniach cechu</p> <p>- porównuje wieś średniowieczną ze wsią współczesną</p>	<p>rycerskie</p> <p>-podaje przykłady zawodów rzemieślniczych uprawianych w średniowieczu</p> <p>-opowiada jak w średniowieczu powstawały miasta (lokacja)</p> <p>- tłumaczy jaką rolę odgrywali w mieście burmistrz, rada miejska, ława miejska</p> <p>-wyjaśnia pochodzenie nazw ulic Szewska, Piekarska, Garncarska</p> <p>-omawia przebieg procesu lokacji wsi</p> <p>- porównuje los chłopca z życiem rycerza lub mieszczanina</p>	<p>Gdańsk oraz biskupstwa utworzone w Polsce</p> <p>-odróżnia budynki wzniesione w stylu romańskim i gotyckim</p> <p>-opisuje na podstawie ilustracji architekturę kościołów romańskich i gotyckich</p> <p>-opowiada o etapach wychowania szlachetnie urodzonego młodzieńca od pazia do pasowania</p> <p>-opowiada o średniowiecznych metodach uprawy ziemi</p>	<p>średniowieczu</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów rycerz, paż, giermek, pasowanie, zamek</p> <p>-wymienia elementy obronne zamku</p> <p>-wymienia cechy dobrego rycerza</p> <p>-wyjaśnia znaczenie terminów sołtys, pług, trójpolówka</p> <p>- tłumaczy na czym polegała praca chłopca</p>
--	---	---	--

„Polska i Krzyżacy”

Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
- ocenia politykę krzyżaków i ich	- określa okoliczności	- wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie,	- opowiada co wydarzył się w

<p>działalność na podbitych terenach</p> <p>-wyjaśnia jakie znaczenie dla Polski miała utrata Pomorza Gdańskiego</p> <p>-wskazuje czynniki które umożliwiły ponowne zjednoczenie ziem polskich</p> <p>-pozyskuje z różnych źródeł informacje o panowaniu Kazimierza Wielkiego</p> <p>- określa pokrewieństwo pomiędzy Piastami a Andegawenami</p> <p>- tłumaczy jakie znaczenie miało dla Polski odzyskanie Pomorza Gdańskiego</p>	<p>powstania zakonu krzyżackiego</p> <p>-wymienia skutki sprowadzenia krzyżaków do Polski</p> <p>-ocenia politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego</p> <p>- opowiada o zasługach tego króla dla Polski</p> <p>-wyjaśnia sens powiedzenia – zastał Polskę drewnianą a zostawił murowaną</p> <p>-opowiada o okolicznościach objęcia tronu przez Jadwigę</p> <p>- podaje przyczyny i skutki wojen polsko – krzyżackich</p>	<p>Kraków, Małopolska, Prusy</p> <p>-podaje powody dla których Konrad Mazowiecki sprowadził Krzyżaków</p> <p>-wskazuje na mapie państwo krzyżackie i Malbork</p> <p>-omawia rolę Władysława Łokietka w zjednoczeniu ziem polskich</p> <p>-określa przyczyny konfliktu polsko – krzyżackiego</p> <p>-wskazuje na mapie Małopolską, Mazowsze, Wielkopolskę, Ruś Halicką</p> <p>-wymienia osiągnięcia Kazimierza Wielkiego</p> <p>-tłumaczy dlaczego królowi nadano przydomek Wielki</p> <p>-opowiada o uczcie u Wierzyńka</p> <p>- określa przyczyny i skutki zawarcia unii</p>	<p>1226r. 1308r.1320r. oraz zaznacza te daty na osi czasu</p> <p>- tłumaczy kim byli Konrad Mazowiecki, Ładysław Łokietek</p> <p>- wskazuje co wydarzyło się w 1364r. zaznacza na osi czasu</p> <p>- wyjaśnia kim był Kazimierz Wielki, Mikołaj Wierzynek</p> <p>-wie co wydarzyło się w 1410r. zaznacza tą datę na osi</p> <p>-opowiada kim byli Władysław Jagiełło, Jadwiga, Ulrich von Jungingen</p> <p>- wyjaśnia termin unia</p>
--	--	---	---

		<p>polsko – litewskiej w Krewie</p> <p>- wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie i Polskę za Władysława Jagiełły</p> <p>-przedstawia przebieg bitwy pod Grunwaldem</p>	
--	--	---	--

„ Europejczycy odkrywają świat”

Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
<p>- wskazuje na mapie odkryte lądy oraz nowe trasy odkrywców</p> <p>- tłumaczy jaki wpływ miały odkrycia geograficzne na wyobrażenia ludzi o świecie, jak pod ich wpływem zaczęło się zmieniać życie ludzi</p> <p>- pozyskuje z różnych źródeł informacje o odkrywcach i ich wyprawach, tworzy notatkę na ten temat</p> <p>-formułuje wnioski na temat niewolnictwa i</p>	<p>- wymienia głównych odkrywców i ich dokonania</p> <p>-wskazuje na mapie odkryte lądy</p> <p>- określa pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych</p> <p>-wymienia ludy podbite przez konkwistadorów</p> <p>- wyjaśnia jakie znaczenie dla Europy miały kolonie</p> <p>-omawia wpływ wynalazku Gutenberga na życie ludzi</p>	<p>- wyjaśnia kim byli Bartłomiej Diaz, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan</p> <p>-omawia przyczyny odkryć</p> <p>-wymienia państwa, które brały udział w odkryciach</p> <p>-wyjaśnia znaczenie terminów renesans, humanizm</p> <p>-na podstawie ilustracji opowiada o cechach charakterystycznych dla budowli renesansowych</p> <p>-przedstawia rolę kościoła w</p>	<p>- wie co nazywamy wielkimi odkryciami geograficznymi</p> <p>- wyjaśnia co się wydarzyło w 1492r. zaznacza na osi czasu</p> <p>-opowiada jak w średniowieczu Europejczycy wyobrażali sobie świat</p> <p>-zaznacza na osi czasu datę wynalezienia druku</p> <p>-określa kim byli Mikołaj Kopernik, Jan Gutenberg, Galileusz, Leonardo da Vinci</p> <p>-tłumaczy na czym</p>

<p>wyraża własne opinie z tym związane</p> <p>- wymienia co najmniej dwa dzieła sztuki renesansowej</p> <p>- tworzy na podstawie samodzielnych poszukiwań notatkę o wybranym twórcy renesansu</p>	<p>- określa czym charakteryzował się renesans</p>	<p>średniowieczu</p>	<p>polegała teoria Kopernika</p>
---	--	----------------------	----------------------------------

II semestr

„ W Rzeczpospolitej szlacheckiej”

Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
<p>- wyjaśnia znaczenie terminu mecenat</p> <p>- porównuje jaką funkcję pełnił Zamek Królewski dawniej a jaką dziś</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota, kontusz, żupan</p> <p>- wskazuje na</p>	<p>- wymienia charakterystyczne elementy architektury renesansowej</p> <p>- tłumaczy na czym polegała przemiana rycerstwa w stan szlachecki</p> <p>- określa co nazywamy demokracją szlachecką</p>	<p>- tłumaczy czym są arras</p> <p>- podaje przykłady zabytków renesansu w Krakowie, Polsce</p> <p>- określa czym zajmowali się paziowie i damy dworu</p> <p>- tłumaczy na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty</p>	<p>- zna datę hołdu pruskiego i umieszcza ją na osi czasu</p> <p>- przedstawia kim byli Zygmunt Stary, Zygmunt II August, Jan Kochanowski, Mikołaj Rej</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminów: szlachta, przywilej, sejm walny, poseł</p>

<p>różnice występujące w obrębie stanu szlacheckiego</p> <p>-porównuje sejm walny szlachecki i współczesny polski parlament</p> <p>-omawia rolę Gdańska w handlu zbożem</p> <p>- tłumaczy co gwarantowały szlachcie zapisy konfederacji warszawskiej</p> <p>-omawia prawa grup wyznaniowych we współczesnej Polsce</p> <p>- określa znaczenie, jakie miało dla Rzeczypospolitej wprowadzenie wolnej elekcji</p> <p>- pozyskuje informacje na temat zasad wyboru prezydenta w Polsce</p> <p>-analizuje tekst źródłowy umieszczony w podręczniku i formułuje na jego podstawie wnioski</p> <p>-określa skutki zwycięstwa wojsk</p>	<p>-wie co głosiła konstytucja nihil novi</p> <p>-wymienia przyczyny wzrostu gospodarczego znaczenia szlachty</p> <p>- określa skutki unii lubelskiej</p> <p>-określa przyczyny ustanowienia artykułów henrykowskich</p> <p>-ocenia nadużywanie zasady liberum veto podczas obrad sejmu</p> <p>- wskazuje różnice pomiędzy artykułami henrykowskimi a pacta conventa</p> <p>- opowiada o roli jaką odegrał Stefan Czarniecki podczas wojny ze Szwecją</p> <p>-wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew stoczonych w XVII w.</p> <p>-przedstawia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Polskę w XVII w.</p>	<p>- przedstawia skład sejmu walnego</p> <p>- wymienia różne grupy tworzące stan szlachecki</p> <p>- omawia znaczenie Wisły dla rozwoju handlu zbożem</p> <p>-wymienia postanowienia unii lubelskiej</p> <p>- wskazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <p>- wymienia narodowości żyjące w granicach Rzeczypospolitej Obojga Narodów</p> <p>-przedstawia kim był Henryk Walezy i w jaki sposób został wybrany na króla</p> <p>-omawia na podstawie ilustracji przebieg wolnej elekcji</p> <p>-określa znaczenie obrony klasztoru na Jasnej Górze w czasie potopu</p> <p>-wymienia i skazuje</p>	<p>- wyjaśnia znaczenie terminów: pańszczyzna, folwark, kmieć, flisak, spichlerz</p> <p>-wie co nazywamy Rzeczpospolitą Obojga Narodów</p> <p>- wyjaśnia znaczenie terminu tolerancja religijna, wolna elekcja, liberum veto</p> <p>-wyjaśnia co nazywamy potopem szwedzkim, odsieczą wiedeńską</p> <p>-zna i umieszcza na osi datę bitwy pod Wiedniem oraz daty potopu szwedzkiego</p> <p>-przedstawia kim byli Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski</p>
--	---	--	--

<p>polских pod Wiedniem</p> <p>-porównuje zasięg terytorialny Rzeczpospolitej Obojga Narodów z granicami współczesnej Polski</p>		<p>na mapie państwa z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w.</p> <p>-opisuje na podstawie ilustracji w podręczniku wygląd i uzbrojenie husarza</p>	
--	--	---	--

„Upadek Rzeczpospolitej”

Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
<p>- opowiada o „obiadach czwartkowych”</p> <p>-dostrzega związki zachodzące pomiędzy wykształceniem obywateli a odpowiedzialnością za państwo</p> <p>- tłumaczy, dlaczego rocznica uchwalenia konstytucji 3 maja jest obecnie świętem narodowym</p> <p>-ocenia okoliczności, które spowodowały upadek Rzeczpospolitej</p> <p>- opowiada o</p>	<p>-dzieli przyczyny upadku na wewnętrzne i zewnętrzne</p> <p>-ocenia postawę Tadeusza Rejtana</p> <p>- omawia zmiany jakie dokonały się w systemie oświaty za panowania St. A. Poniatowskiego</p> <p>-wymienia głównych działaczy politycznych , którzy w XVIII w. dążyli do przeprowadzenia reform</p> <p>- opowiada dlaczego konstytucja nie weszła w życie</p>	<p>- wymienia przyczyny słabości i upadku Rzeczpospolitej</p> <p>-wymienia postulaty konfederatów barskich</p> <p>-wskazuje na mapie ziemie utracone w pierwszym rozbiórce</p> <p>-wie co to był sojusz trzech czarnych orłów</p> <p>-wyjaśnia na czym polegała działalność Komisji Edukacji Narodowej</p> <p>-omawia reformy Sejmu Wielkiego</p> <p>- wymienia główne</p>	<p>- zna daty rozbiorów Polski, umieszcza je na osi czasu</p> <p>-przedstawia kim byli: Stanisław August Poniatowski, Tadeusz Rejtan</p> <p>- wymienia państwa które dokonały rozbiorów Polski</p> <p>-wyjaśnia znaczenie terminów Sejm Wielki, konstytucja</p> <p>- zna datę uchwalenia konstytucji i umieszcza ją na osi czasu</p> <p>-zna i umieszcza na osi datę wybuchu powstania</p>

<p>dalszych losach Tadeusza Kościuszki</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy co spowodowało postęp nauki w epoce oświecenia - pozyskuje informacje z różnych źródeł wiedzy na temat wybranej postaci żyjącej w baroku lub oświeceniu 	<ul style="list-style-type: none"> - opowiada o wojnie w obronie konstytucji i konfederacji targowickiej - tłumaczy dlaczego Kościuszko wydał uniwersał połaniecki - wymienia i wskazuje na mapie miejsca głównych starć z armią rosyjską - podaje przykłady budowli w tym stylu - porównuje sztukę barokową z klasycystyczną - wymienia wynalazki epoki oświecenia - tłumaczy, czym była Wielka encyklopedia francuska 	<p>postanowienia konstytucji 3 maja</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy kim byli Jan Kiliński, Jakub Jasiński, Jan Henryk Dąbrowski - określa przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego - wskazuje na rolę kosynierów w walkach - wskazuje na mapie ziemie utracone podczas III rozbioru Polski - przedstawia kim byli: Wolter, Monteskiusz, James Watt, G. Fahrenheit, Rubens, Canaletto - wyjaśnia znaczenie terminów: barok, oświecenie, klasycyzm - na podstawie tekstu i ilustracji w podręczniku omawia cechy charakterystyczne sztuki barokowej i klasycystycznej - opowiada o trójpodziale władzy Monteskiusza 	<p>Kościuszkowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy o co walczyliśmy w postaniu - przedstawia kim był Tadeusz Kościuszko - wie kim byli kosynierzy - wie co to barok, oświecenie
--	--	--	---

--	--	--	--